

DOI: [http://dx.doi.org/10.26642/pbo-2025-2\(61\)-54-61](http://dx.doi.org/10.26642/pbo-2025-2(61)-54-61)
УДК 657:378.4

С.В. Свірко, д.е.н., д.н.держ.упр., проф.
Державний університет «Житомирська політехніка»

Завдання управлінського обліку в державних закладах вищої освіти України в контексті сучасних запитів державного управління

Управлінський облік у державних закладах вищої освіти виконує значну роль у процесі управління вказаними бюджетними установами. Важливим у забезпеченні дієвості та ефективності є розуміння його завдань у контексті запитів різнорівневого державного управління. В роботі умотивовано вплив таких рівнів із розподілом на: мегарівень – світовий рівень публічного управління, який впливає на вітчизняне державне управління в цілому в контексті світових інтеграційних процесів та вищою освітою зокрема; мезосвітовий рівень – європейський рівень публічного управління, який впливає загалом на реформування державного управління України в контексті євроінтеграційних процесів та на державне управління вищою школою зокрема; макрорівень – національний рівень державного управління, який репрезентує перераховані вище завдання, органічно трансформуючи їх в адаптований та розширений перелік завдань; мезонаціональний рівень – галузевий рівень державного управління вищою освітою та державними фінансами (оскільки державні заклади вищої освіти згідно з бюджетним законодавством є розпорядниками бюджетних коштів), що формує завдання, із урахуванням усіх перерахованих раніше шляхом кореляції з поточними національними проблемами вищої освіти і державних фінансів в Україні; мікрорівень – рівень державного управління конкретними державними вищими навчальними закладами, на якому, за урахуванням всіх попередніх настанов, формуються завдання з аналізом поточних проблем кожного закладу вищої освіти. Визначено їх запити до управлінського обліку державних закладів вищої освіти та сформовано завдання останнього на виконання цих запитів.

Ключові слова: управлінський облік; державні заклади вищої освіти; державне управління; принципи; завдання.

Актуальність теми. Сучасна система управлінського обліку в державних закладах вищої освіти зокрема та в бюджетних установах загалом знаходиться на етапі свого формування. Довгий час загалом у бюджетній сфері мова йшла виключно про бухгалтерський облік як монолітний інструмент управління останньою, що було виправдано економічною практикою життя вказаної сфери. З набуттям незалежності України та обранням нею євроінтеграційного курсу розвитку, про що свідчить Угода про партнерство та співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами від 1994 р. [14], виникла потреба у суцільній перебудові усіх сегментів життєдіяльності, що загостило проблему недосконаlostі вітчизняного державного управління. Прийняття у 1996 р. Конституції України поставило широкий спектр завдань перед вітчизняним державним управлінням в частині розбудови і подальшого посилення демократичної, соціальної та правової держави [2]. В основу розпочатої у 1998 р. реформи державного управління було покладено концепцію адміністративної реформи України, головними напрямками якої, зокрема, в межах реформування Уряду України стали [5]: «вироблення стратегічного курсу виконавчої влади щодо здійснення внутрішньої та зовнішньої політики держави, спрямованої на розвиток громадянського суспільства; розроблення проєктів законодавчих актів та підзаконної нормативно-правової бази на виконання Конституції і законів України, актів Президента України; ефективне управління державними фінансами та державним майном і контроль за їх використанням; спрямування і координація діяльності органів виконавчої влади та її орієнтація переважно на забезпечення прав і свобод громадян та надання їм державних (управлінських) послуг». Отже, розбудова ефективної системи управління державними фінансами стає з того часу одним із головних завдань Уряду України. Водночас у 1998 р. розпочинається реформа вітчизняної системи бухгалтерського обліку на засадах світової стандартизації, що означувало його розподіл на фінансовий та управлінський [4]. І хоча, за декларування перебудови усієї системи бухгалтерського обліку, подальші кроки на її реалізацію торкалися виключно підсистем бухгалтерського обліку діяльності підприємств і організацій та фінансових інституцій, перший камінь у розбудову нової підсистеми бухгалтерського обліку в бюджетній сфері був закладений. Власне така розбудова була започаткована Стратегією модернізації системи управління державними фінансами у 2007 р., в межах якої було сформовано завдання із модернізації бухгалтерського обліку в державному секторі з метою приведення її до найкращих аналогів згідно міжнародним стандартам бухгалтерського обліку в державному секторі [6, 15].

Варто зазначити, що державні заклади вищої освіти у наступні роки найбільш активно хоча і дещо повільно опановують питання управлінського обліку, оскільки значні обсяги коштів спеціального фонду,

що залучаються вказаними суб'єктами для забезпечення їх функціонування, вимагають формування розширеного складу відомостей для управлінського персоналу. І на сьогодні надзвичайно важливим є розуміння керівною ланкою державних закладів вищої освіти запитів сучасного державного управління, частиною якого вони є, з метою трансформації їх у відповідну результативну інформацію управлінського обліку для прийняття зважених та ефективних управлінських рішень.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, на які спирається автор. У різні часи питання управлінського обліку в державних закладах вищої освіти опановували такі автори як: О.Григорів, Т.Кондрашова, Н.Мамонтова, А.Мельник, А.Новак, В.Пігош, Л.Пилипенко, О.Стадніченко, Т.Тростенюк, Ю.Харчук та інші. Віддаючи належне здобуткам авторів, зазначимо, що в умовах активізації процесів євроінтеграції стрімко змінюються умови господарювання державних закладів вищої освіти, вимоги до вищої освіти, а також вимоги до державного управління загалом, що потребує додаткового опрацювання складу завдань управлінського обліку в державних закладах вищої освіти.

Метою статті є формування завдань управлінського обліку в державних закладах вищої освіти в контексті сучасних запитів державного управління.

Викладення основного матеріалу. Формування підсистеми управлінського обліку в бюджетній сфері загалом та у державних вищих навчальних закладах зокрема відбувається виключно за розуміння керівництва всіх преференції останнього. Не секрет, що саме керівний апарат державних вищих навчальних закладів, завдяки їх науково-освітній професійній підготовці (у більшості випадків його представляють знані науковці – доктори наук, академіки, професори), повною мірою усвідомлює необхідність запровадження останнього для успішної реалізації всіх функцій навчальним закладом.

Оскільки сучасний управлінський облік «в цілому відзначається тенденціями до подальшої інтеграції з елементами системи управління» [1, с. 193], а головною його метою виступає забезпечення необхідною інформацією внутрішнє керівництво державних вищих навчальних закладів [1, с. 195], визначимо сукупність запитів до вказаної підсистеми бухгалтерського обліку державних вищих навчальних закладів з боку різних рівнів управління останніми. Нагадаймо, що управління державними вищими навчальними закладами являє собою мікрорівень державного управління, оскільки вказані заклади відносять до сектору загального державного управління [3].

На думку автора, такими рівнями виступає:

- **мегарівень** – світовий рівень публічного управління, який здійснює вплив на вітчизняне державне управління в цілому в контексті світових інтеграційних процесів та вищою освітою зокрема;
- **мезосвітовий рівень** – європейський рівень публічного управління, який впливає загалом на реформування державного управління України в контексті євроінтеграційних процесів та на державне управління вищою школою зокрема;
- **макрорівень** – національний рівень державного управління, який репрезентує вищеперераховані завдання, органічно трансформуючи їх в адаптований та розширений перелік завдань;
- **мезонаціональний рівень** – галузевий рівень державного управління вищою освітою та державними фінансами (оскільки державні заклади вищої освіти згідно з Бюджетного кодексу виступають розпорядниками бюджетних коштів), що формує завдання із урахування всіх перерахованих раніше шляхом кореляції з поточними національними проблемами вищої освіти та державних фінансів в Україні;
- **мікрорівень** – рівень державного управління конкретними державними вищими навчальними закладами, на якому, за урахуванням усіх попередніх настанов, формуються завдання з аналізом поточних проблем кожного закладу вищої освіти.

На мегарівні публічного управління нині за співпраці ОЕСР та ЄС в межах Програми удосконалення врядування та менеджменту (SIGMA) [9] сформовано комплекс запитів до світового публічного управління у вигляді системи принципів публічного управління. До її складу входить 6 тематичних сегментів, що включають 32 принципи та 270 субпринципів [18] (табл. 1).

Таблиця 1

Характеристика принципів публічного управління в межах Програми удосконалення врядування та менеджменту (2023)

Тематичний сегмент	
Цінність	Принципи
1	2
Стратегія	
«Уряд забезпечує стратегічне бачення та лідерство для гнучкого, інноваційного, постійно вдосконалюваного державного управління, що реагує на нові виклики»	Принцип 1: комплексний, надійний, сталий порядок денний в основі реформи державного управління на засадах інноваційного розвитку та постійного удосконалення

Продовження табл. 1

1	2
Формування і координування політики	
«Уряд гарантує, що всі напрями державної політики та бюджети узгоджені, ефективно плануються, узгоджуються всім урядом, впроваджуються, контролюються та оцінюються відповідно до чітко визначених цілей та напрямів державної політики, а власне остання розробляється та узгоджується в межах відкритого, заснованого на широкій участі процесу, на основі обґрунтованих фактах на аналізі»	Принцип 2: узгодженість державної політики та її ефективне координування центром уряду, чітка та прозора підготовка управлінських рішень і комунікативність у межах останньої
	Принцип 3: ефективне та інклюзивне планування та контроль державної політики в межах фіскального простору уряду
	Принцип 4: розробка державної політики на основі даних та їх аналізу за дотримання чітких і послідовних правил законотворчої діяльності, в межах якої закони та нормативно-правові акти легкодоступні
	Принцип 5: проведення активного консультування в процесі розробки державної політики проводяться активні консультації з усіма ключовими стейкхолдерами
	Принцип 6: ефективне впровадження та оцінка державної політики задля покращення політичних результатів і зменшення регуляторних витрат та тягарів
	Принцип 7: ефективний парламентський контроль за формуванням урядом політики та забезпечення з боку парламенту узгодженості політики і законодавства
Державна служба та управління людськими ресурсами	
«Державні службовці діють професійно, порядно та нейтрально; їх відбір та зростання мають відбуватись на основі їх професіоналізму, здібностей, компетенцій та рівних можливостей»	Принцип 8: досягнення рівноваги між стабільністю та гнучкістю системи працевлаштування, забезпечення в її межах підзвітності державних службовців і захисту їх від неналежного впливу та незаконного звільнення
	Принцип 9: залучення органом державного управління та набір останнім на роботу компетентних людей на основі заслуг і рівних можливостей
	Принцип 10: забезпечення ефективного лідерства через компетентність, стабільність, професійну автономію та оперативне реагування підзвітних керівників вищої ланки
	Принцип 11: наявність щодо державних службовців системи праці, що включає мотивацію, справедливу та конкурентоспроможну оплату і належні умови праці
	Принцип 12: забезпечення професійного розвитку, управління талантами та результативністю, що сприяють розширенню спектру навичок, підвищенню ефективності і дієвості державних службовців, пропаганді цінностей державної служби
Організація, підзвітність та нагляд	
«Організація державного управління є ефективною та дієвою на всіх рівнях державного управління, інституції останнього є відкритими та прозорими і застосовують чітко ідентифіковані механізми підзвітності, а потужні наглядові органи захищають права громадян та інтереси суспільства»	Принцип 13: запровадження і функціонування організації та керівництва державним управлінням на засадах підзвітності, ефективності та дієвості
	Принцип 14: чіткий розподіл сфер відповідальності між рівнями державного управління з урахуванням принципу субсидиарності та місцевої автономії задля підвищення рівня міжвідомчої координації за допомогою ефективних механізмів нагляду
	Принцип 15: прозорість та відкритість державного управління
	Принцип 16: ефективний контроль за державним управлінням з боку парламенту, омбудсмен і вищої аудиторської установи
	Принцип 17: забезпечення права на належне управління через адміністративні процедури, судовий розгляд та публічну відповідальність
	Принцип 18: послідовне формування комплексної системи забезпечення доброчесності в державному секторі з метою мінімізації ризиків корупції
Надання послуг та цифровізація	
«Органи державного управління ставлять користувачів у центр і надають високоякісні та легкодоступні послуги онлайн і особисто усім особам і підприємства; цифровізація дає змогу приймати рішення на основі даних, уможливорює ефективні та дієві процеси, а також високоякісні та доступні послуги»	Принцип 19: набуття користувачами центральної позиції в системі формування та надання адміністративних послуг
	Принцип 20: забезпечення з боку державного управління надання оптимізованих та високоякісних послуг
	Принцип 21: забезпечення легкого доступу онлайн і особисто до адміністративних послуг з урахуванням враховуючи різних потреб, вибору і обмежень
	Принцип 22: здійснення ухвалення рішень на основі даних, реалізація ефективної, дієвої та оперативної державної політики, послуг та урядових процесів на основі цифровізації

Закінчення табл. 1

1	2
	Управління державними фінансами
«Органи державного управління планують та управляють державними фінансами, щоб забезпечити їх сталість і прозорість та уможливити досягнення цілей політики; механізми контролю, закупівель і нагляду діють для забезпечення ощадливого, ефективного та результативного використання державних ресурсів, які розподіляються на всіх рівнях державного управління»	Принцип 23: <i>всеохопність, розгорнутість та середньо строковість річного бюджету на засадах балансу політичних потреб та з фінансальних обмежень</i>
	Принцип 24: <i>виконання урядом бюджету та надання послуг з урахуванням потреби забезпечення ліквідності у коротко- та середньостроковій перспективі</i>
	Принцип 25: <i>виконання урядом бюджету згідно з кошторисом та всебічне і прозоре звітування про його результати за здійснення своєчасного контролю</i>
	Принцип 26: <i>здійснення органами державного управління ефективного та належного управління ресурсами на досягнення поставлених цілей</i>
	Принцип 27: <i>функціонування системи внутрішнього аудиту з метою покращення керування органами державного управління</i>
	Принцип 28: <i>повноцінна реалізація принципів рівного ставлення, відсутності дискримінації, прозорості, пропорційності та конкуренції в межах законодавства про публічні закупівлі, зокрема у сфері державно-приватних партнерств та концесій, а також їх підтримка надійною системою управління</i>
	Принцип 29: <i>застосування публічними замовниками ефективних та ощадливих способів здійснення публічних закупівель, у тому числі у форматі державно-приватних партнерств</i>
	Принцип 30: <i>забезпечення ефективного, швидкого та компетентного розгляду скарг у межах незалежної системи огляду закупівель</i>
	Принцип 31: <i>здійснення ефективної перевірки незалежними аудиторами усіх державних коштів з метою забезпечення впевненості щодо використання державних ресурсів і покращення функціонування державного сектору</i>
	Принцип 32: <i>наявність ресурсів і належної фінансової автономії у регіональних органах державної влади та органів місцевого самоврядування для здійснення своїх повноважень, а також фінансового нагляду для сприяння відповідальному фінансовому управлінню</i>

Довідка: процитовано з [11, 18]

Дані принципи неодноразово аналізувались щодо їх відповідності сучасним вимогам суспільного розвитку передусім у попередніх працях автора, а тому вбачається за недоцільне знов їх детально опрацьовувати [10–12].

Аналіз на предмет їх впливу на завдання управлінського обліку в державних закладах вищої освіти свідчить, що такий вплив спостерігається з боку принципів 1–4, 6, 11, 13, 14, 23, 25, 26.

Своєю чергою вони опосередковано сприяють формування таких завдань управлінського обліку в державних закладах освіти:

- формування інформації з метою пошуку резервів інноваційного розвитку структурних підрозділів та державного закладу вищої освіти загалом;
- забезпечення чіткої, достовірної та безперервної інформації з метою прозорих і узгоджених управлінських рішень;
- надання вірогідних та аналітично обґрунтованих даних для забезпечення процесів прогнозування, планування і контролю на всіх рівнях управління державного закладу вищої освіти;
- формування результативних показників діяльності та безперервна їх оцінка;
- формування необхідних показників щодо здійснення ефективного, дієвого та ощадного управління людськими, фінансовими, матеріально-технічними ресурсами;
- безперервний збір та узагальнення інформації щодо ключових показників ефективності від конкретного працівника до структурних підрозділів державного закладу вищої освіти;
- забезпечення безперервного формування звітних даних управлінського обліку;
- формування чітких релевантних інформаційних потоків на відповідні управлінські запити;
- всеохопність, розгорнутість і аналітична обґрунтованість кошторисного планування та бюджетування на засадах концепції ЗЕ;
- забезпечення безперервного контролю як в частині кошторисного планування та бюджетування, так і за центрами відповідальності державного закладу вищої освіти;

На мезосвітовому рівні вимоги до публічного управління сформовані у сукупності принципів належного урядування, що закріплені Білою книгою європейського урядування [17] (табл. 2).

Таблиця 2

Характеристика принципів належного урядування за Білою книгою європейського урядування (2023)

Принцип	Характеристика
Відкритість	«Публічні інституції повинні працювати більш відкрито, а отже вони мають: активно обмінюватися інформацією з державами-членами ЄС, відносно того, що робить ЄС та які рішення він приймає; викладати інформацію мовою, що є доступною і зрозумілою широкому загалу (це особливо важливо для повернення довіри до складних інституцій)»
Участь	«Якість, релевантність та ефективність політики ЄС залежить від участі широкого кола суб'єктів в процесі формування політики – від її планування до впровадження: збільшення участі з великою ймовірністю посилить довіру до кінцевого результату політики та публічних інституцій, що її імплементують (реалізація цього принципу на пряму залежить від того, чи керуються національні уряди інклюзивним підходом при розробці та впровадженні політики ЄС)»
Підзвітність	«Ролі у законодавчому та виконавчому процесах повинні бути більш зрозумілими: кожна з публічних інституцій ЄС, а також держав-членів ЄС та всіх інших агентів, що задіяні у розробці і впровадженні політики ЄС на будь-якому рівні повинна пояснювати і брати відповідальність за те, що вона робить для Європи»
Ефективність	«Політика повинна бути ефективною й своєчасною, такою, що забезпечує усе що потрібно на підставі чітких завдань, оцінки майбутнього впливу та, у випадках, де це можливо, попереднього досвіду (реалізація цього принципу ефективності залежить від упровадження політики ЄС на пропорційній основі та від доречності рівня прийняття рішень)»
Злагодженість	«Політика та усі заходи повинні відповідати один одному та бути легкозрозумілими: потреба у злагодженості всередині ЄС на пряму пов'язана зі зростаючою кількістю його завдань як в часі, так і просторі, а також міжгалузевістю цих завдань (реалізація цього принципу вимагає політичного лідерства та відповідальності інституцій ЄС для забезпечення послідовного підходу у складній системі)»
Відповідність і доповнюваність	«Від планування до впровадження політики, вибір рівня, на якому вживатимуться заходи (від рівня ЄС до місцевого), та вибір інструментів, що будуть застосовані, має відповідати цілям, що переслідуються (реалізація зазначених принципів означає, що перед тим, як запроваджувати ініціативу, важливо систематично перевірити: а) чи дійсно необхідно втручання; б) чи Європейський рівень – найбільш доречний рівень втручання; в) чи обрані заходи відповідають цим завданням)»

Довідка: процитовано з [11, 17]

Аналіз наведених принципів свідчить про те, що всі з них формують певні вимоги до управлінського обліку державних закладів освіти, зокрема:

- забезпечення відкритості даних управлінського обліку в межах державного закладу вищої освіти;
- суцільна участь працівників державного закладу вищої освіти у здійсненні операцій управлінського обліку через самооцінювання, прогнозування та планування;
- забезпечення підзвітності кожного працівника державного закладу вищої освіти щодо його індивідуальних ключових показників ефективності;
- забезпечення злагодженості методик управлінського обліку за напрямками та структурними підрозділами державного закладу вищої освіти;
- спрямування управлінського обліку на реалізацію місії та головної мети державного закладу вищої освіти.

На цьому рівні в контексті початку переговорів України з ЄС з приводу вступу до вказаного політико-економічного утворення варто акцентувати на рекомендаціях Європейської комісії в сфері реформування державного управління в Україні та вищої освіти. Так, аналіз звіту Європейської комісії свідчить про те, що остання ідентифікувала такі нагальні проблеми вказаних сфер [16]:

- в межах державного управління:
 - система оплати праці, що відповідає справедливій та прозорій системи оплати праці на основі функціональної класифікації посад;
 - система прийому, зростання та звільнення, що не враховує особисті заслуги;
 - впровадження та використання єдиної інформаційної системи управління людськими ресурсами в масштабах всієї країни;

- імплементація Закону «Про адміністративну процедуру», узгодження галузевого та імплементаційного законодавства, а також приведення цифрових процедур у відповідність до закону;

- в межах вищої освіти;

- підвищення якості освіти та професійної підготовки з метою забезпечення відповідності їх результатів потребам ринку праці;

Аналіз представлених принципів цього рівня управлінського впливу дозволяє сформувати наступні завдання управлінського обліку державного закладу вищої освіти:

- забезпечення обліку персонального внеску кожного з працівників на досягнення цілей відповідних структурних підрозділів та загальної мети державного закладу вищої освіти.

На макрорівні орієнтиром вітчизняного державного управління загалом на сьогодні є Стратегія реформування державного управління України на 2022–2025 роки [13]. В її межах передбачено відповідні напрями реформування і такі завдання на їх реалізацію: досягнення високої якості адміністративних послуг та зручних адміністративних процедур (створення умов, за яких фізичні та юридичні особи отримують високоякісні та доступні адміністративні послуги за зручними та зрозумілими процедурами); створення професійної публічної служби та підвищення рівня управління персоналом (продовження розбудови професійної, доброчесної, політично нейтральної державної служби і служби в органах місцевого самоврядування, діяльність якої спрямована на захист інтересів громадян); формування ефективного урядування (створення умов, за яких державні органи формують державну політику на основі результатів аналізу та комунікацій із заінтересованими сторонами, а також забезпечують її ефективну реалізацію для сталого розвитку держави).

Фактично вказані завдання подібні з принципами належного урядування, тому казати про формування з їх боку унікального запиту до управлінського обліку державних закладів вищої освіти не доводиться.

Мезонаціональний рівень диктує такі завдання в сферах державного управління вищою освітою та державними фінансами через відповідні стратегічні документи [7, 8]:

- в межах вищої освіти:

- розбудова ефективного управління в системі вищої освіти, що є соціально відповідальною;

- формування довіри держави, суспільства, бізнес-середовища до різних видів діяльності закладів вищої освіти;

- забезпечення високої якості діяльності та конкурентоспроможності вищої школи, послуги якої є доступними широкій спільноті;

- інтернаціоналізація вищої школи;

- формування привабливості вищої школи для освіти та науково-педагогічної діяльності;

- в межах державних фінансів:

- забезпечення виконання бюджетно-фіскальної дисципліни в часі та просторі;

- досягнення високого рівня ефективності розподілу ресурсів через державно-політичні кроки;

- підвищення рівня ефективності щодо виконання бюджетів усіх рівнів;

- забезпечення високого рівня прозорості та підзвітності системи управління державними фінансами;

- удосконалення управління кадрами в межах сфері системи управління державними фінансами;

На думку автора вказана сукупність завдань має наступну екстраполяцію на поле дії управлінського обліку в державних закладах вищої освіти:

- забезпечення вчасного та достовірного обліку витрат і калькулювання на основі продуктів діяльності обліку державних закладів вищої освіти;

- забезпечення здійснення умотивованого, аналітично обґрунтованого та соціально орієнтованого якісного ціноутворення за витратним методом;

- забезпечення дотримання бюджетної дисципліни в державних закладах вищої освіти.

Сукупність наведених завдань управлінського обліку в державних закладах вищої освіти є досить різноекторною та всеохопною. Втім, без такої деталізації подальший розвиток ефективної підсистеми управлінського обліку в державних закладах вищої освіти є неможливим.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Управлінський облік у державних закладах вищої освіти знаходиться на етапі свого формування. Здійснені практичні кроки на його запровадження подекуди носять безсистемний та фрагментарний характер. Значною мірою це пояснюється не розумінням завдань підсистеми управлінського обліку вказаних бюджетних установ. В публікації умотивовано залежність завдань управлінського обліку державних закладів освіти та різних рівнів і напрямів державного управління, ідентифіковано такі рівні та їх запити до підсистеми управлінського обліку державних закладів вищої освіти, а також, на основі аналізу цих запитів, сформовано сукупність завдань вказаної облікової підсистеми державних закладів вищої освіти. Перспективи подальших досліджень у цьому напрямку автор вбачає у розробці конкретних рекомендацій за кожним із напрямів управлінського обліку державних закладів вищої освіти.

Список використаної літератури:

1. Євдокимов В.В. Бухгалтерський облік в секторі загального державного управління України : підручник / В.В. Євдокимов, Д.О. Грицишен, С.В. Свірко. – Житомир : Видавець О.О. Євенок, 2017. – Т. 1: Бухгалтерський облік в бюджетних установах України. – 1380 с.
2. Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР // Конституція України / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
3. Про затвердження Класифікації інституційних секторів економіки України : Наказ Державної служби статистики України від 3.12.14 р. № 378 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0378832-14#Text>.
4. Про затвердження Програми реформування систем бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.1998 р. № 1706 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-98-п#Text>.
5. Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи в Україні : Указ Президента України від 22.07.1998 р. № 810/98 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/810/98?find=1&text=вид#w1_1.
6. Про схвалення Стратегії модернізації системи управління державними фінансами : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.10.2007 р. № 888-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/888-2007-р#Text>.
7. Про схвалення Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2022–2025 роки та плану заходів з її реалізації : Розпорядження КМУ від 29.12.2021 р. № 1805-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-2021-р#Text>.
8. Про схвалення Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки : Розпорядження КМУ від 23.02.2022 р. № 286-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-р#Text>.
9. Реформа державного управління [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/reformi/efektivne-vryaduvannya/reforma-derzhavnogo-upravlinnya>.
10. Розвиток принципів належного урядування в контексті євроінтеграційних процесів / С.Свірко, В.Кучменко, О.Сидоренко, В.Загурський // Публічне управління та адміністрування в Україні: євроінтеграційний поступ : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції за міжнародною участю, 31 травня ; за ред. проф. І.І. Чудика, Д.І. Дзвінчука, І.П. Лопушинського ; упоряд. Л.С. Мосора. – Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2024. – С. 789–793.
11. Принципи належного урядування на сучасному етапі розвитку людства: категоризація та концептуалізація / С.В. Свірко, О.С. Дика, Т.М. Тростенюк та інші // Економіка, управління та адміністрування. – 2024. – № 3 (109). – С. 74–90.
12. Управління державними фінансами в контексті належного урядування / С.В. Свірко, О.С. Дика, Т.М. Тростенюк та інші // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії і практики. – 2024. – № 6 (59). – С. 510–531.
13. Стратегія реформування державного управління України на 2022–2025 роки : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.06.2021 р. № 831-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2021-р#Text>.
14. Угода про партнерство та співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_012#Text.
15. Угода про позику (Проект модернізації державних фінансів) між Україною та Міжнародним банком реконструкції та розвитку (25.03.08 р.) ; ратифіковано Законом України № 591-VI від 24.09.2008 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996_060#Text.
16. COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT. Ukraine 2024 Report [Electronic resource]. – Access mode : https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/1924a044-b30f-48a2-99c1-50edeac14da1_en?filename=Ukraine%20Report%202024.pdf.
17. The White Paper / European Governance [Electronic resource]. – Access mode : https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/document/print/en/doc_01_10/DOC_01_10_EN.pdf.
18. The Principles of Public Administration. – 2023 [Electronic resource]. – Access mode : https://www.sigmaxweb.org/en/publications/the-principles-of-public-administration_7f5ec453-en.html.

References:

1. Yevdokymov, V.V., Hrytsyshen, D.O. and Svirko, S.V. (2017), *Bukhhalterskyi oblik v sektori zahalnoho derzhavnoho upravlinnia Ukrainy*, pidruchnyk, Vydavets O.O. Yevenok, Zhytomyr, Vol. 1. Bukhhalterskyi oblik v biudzhetykh ustanovakh Ukrainy, 1380 p.
2. Verkhovna Rada Ukrainy (1996), «Zakon Ukrainy vid 28.06.1996 r. No. 254k/96-VR», *Konstytutsiia Ukrainy*, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy (2014), *Pro zatverdzhennia Klasyfikatsii instytutsiinykh sektoriv ekonomiky Ukrainy*, Nakaz vid 3.12.14 r. No. 378, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0378832-14#Text>
4. Kabinet Ministriv Ukrainy (1998), *Pro zatverdzhennia Prohramy reformuvannia system bukhhalterskoho obliku iz zastosuvanniam mizhnarodnykh standartiv*, Postanova vid 28.10.1998 r. No. 1706, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-98-п#Text>

5. Verkhovna Rada Ukrainy (1998), *Pro zakhody shchodo vprovadzhennia Kontseptsii administrativnoi reformy v Ukraini*, Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 22.07.1998 r. No. 810/98, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/810/98?find=1&text=вид#w1_1
6. Kabinet Ministriv Ukrainy (2007), *Pro skhvalennia Stratehii modernizatsii systemy upravlinnia derzhavnymy finansamy*, Rozporiadzhennia vid 17.10.2007 r. No. 888-r., [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/888-2007-p#Text>
7. Kabinet Ministriv Ukrainy (2021), *Pro skhvalennia Stratehii reformuvannia systemy upravlinnia derzhavnymy finansamy na 2022–2025 roky ta planu zakhodiv z yii realizatsii*, Rozporiadzhennia vid 29.12.2021 No. 1805-r., [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-2021-p#Text>
8. Kabinet Ministriv Ukrainy (2022), *Pro skhvalennia Stratehii rozvytku vyshchoi osvity v Ukraini na 2022–2032 roky*, Rozporiadzhennia vid 23.02.2022 No. 286-r., [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/286-2022-p#Text>
9. *Reforma derzhavnoho upravlinnia*, [Online], available at: <https://www.kmu.gov.ua/reformi/efektivne-vryaduvannya/reforma-derzhavnogo-upravlinnya>
10. Svirko, S., Kuchmenko, V., Sydorenko, O. and Zahurskyi, V. (2024), «Rozvytok pryntsyipiv nalezhnogo vriaduvannia v konteksti yevrointehratsiinykh protsesiv», *Publichne upravlinnia ta administruvannia v Ukraini: yevrointehratsiinyi postup*, materialy Vseukrainskoi nauково-praktychnoi konferentsii za mizhnarodnoiu uchastiu 31 travnia, in prof. Chudyk, I.I., Dzvinchuk, D.I. and Lopushynskyi, I.P. (ed.), uporiad. Mosora, L.S., IFNTUNH, Ivano-Frankivsk, pp. 789–793.
11. Svirko, S.V., Dyka, O.S., Trosteniuk, T.M. et al. (2024), «Pryntsyipy nalezhnogo uriaduvannia na suchasnomu etapi rozvytku liudstva: katehoryzatsiia ta kontseptualizatsiia», *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*, No. 3 (109), pp. 74–90.
12. Svirko, S.V., Dyka, O.S., Trosteniuk, T.M. et al. (2024), «Upravlinnia derzhavnymy finansamy v konteksti nalezhnogo uriaduvannia», *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii i praktyky*, No. 6 (59), pp. 510–531.
13. Kabinet Ministriv Ukrainy (2021), *Stratehiia reformuvannia derzhavnoho upravlinnia Ukrainy na 2022–2025 roky*, Rozporiadzhennia vid 21.06.2021 No. 831-r., [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2021-p#Text>
14. Verkhovna Rada Ukrainy, *Uhoda pro partnerstvo ta spivrobitnytstvo mizh Ukrainoiu i Yevropeiskymy Spivtovarystvamy ta yikh derzhavamy-chlenamy*, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_012#Text
15. Verkhovna Rada Ukrainy (2008), *Uhoda pro pozyku (Proekt modernizatsii derzhavnykh finansiv) mizh Ukrainoiu ta Mizhnarodnym bankom rekonstruktsii ta rozvytku (25.03.08 r.)*, ratyfikovano Zakonom Ukrainy No. 591-VI vid 24.09.2008, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996_060#Text
16. COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT. *Ukraine 2024 Report* (2024), [Online], available at: https://enlargement.ec.europa.eu/document/download/1924a044-b30f-48a2-99c1-50edeac14da1_en?filename=Ukraine%20Report%202024.pdf
17. European Governance, *The White Paper*, [Online], available at: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/document/print/en/doc_01_10/DOC_01_10_EN.pdf
18. «The Principles of Public Administration» (2023), [Online], available at: https://www.sigmaxweb.org/en/publications/the-principles-of-public-administration_7f5ec453-en.html

Свірко Світлана Володимирівна – доктор економічних наук, доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри національної безпеки, публічного управління та адміністрування Державного університету «Житомирська політехніка».

<https://orcid.org/0000-0001-9157-4672>.

Наукові інтереси:

– державне управління; державна політика; громадський контроль; бюджетна безпека; публічні фінанси; державний аудит; стратегічний аудит; державний фінансовий контроль; бюджетний облік; європейська та євроатлантична інтеграція; сталий розвиток.

Svirko S.V.

The task of management accounting in state institutions of higher education of Ukraine in the context of modern requests of public administration

Management accounting in state institutions of higher education plays an increasing role in the process of managing these budgetary institutions. Important in ensuring its effectiveness and effectiveness is understanding of its tasks in the context of requests of multi level state administration. The work motivates the influence of such levels with the distribution on: Megara – the world level of public administration, which influences the domestic public administration as a whole in the context of world integration processes and higher education in particular; Mesvid level – the European level of public administration, which influences the reform of public administration of Ukraine in the context of European integration processes and the state administration of higher education in particular; macro level – national level of public administration, which represents the above tasks, organically transforming them into an adapted and developed list of task; mesoenational level – the sectoral level of public administration of higher education and public finances (since state institutions of higher education under budgetary legislation are spending degrees), which forms the task of taking into account all of the current national education and state finances in Ukraine; Micro Level – the level of public administration of specific state higher education institutions, at which, subject to all the previous guidelines, tasks are formed to take into account the current problems of each higher education institution. Their requests for management accounting of state institutions of higher education are determined and the task of the latter was formed to fulfill these requests.

Keywords: management accounting; state institutions of higher education; public administration; principles; tasks.

Стаття надійшла до редакції 16.06.2025.